

ตอนที่ ๓๖ เดิม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๕๒๓

ที่ ๕/๒๕๒๓ กำหนดการ

ถวายพระเพลิงพระบรมศพ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สยามมกุฎราชกุมาร

ณ พระเมรุมาศท้องสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๕๒๓

วันที่	เวลา	รายการ	ที่	แต่งกาย
๒๘ มี.ค.	๑๓.๐๐ น.	การพระราชพิธีอภิเษกพระเมรุ เทวสถาน ๑ ถิ่น ศราทธพรต ๓๐ สดับปกรณ์	พระที่นั่งดุสิต	เต็มยศ มงกุฎไทย
๒๘ มี.ค.	๑๓.๐๐ น.	สดับปกรณ์ ๓๐ ก่อนเชิญ พระบรมศพ		
	๑๓.๒๐ น.	เชิญพระบรมศพไปประดิษฐานยัง พระเมรุมาศราชรถ	พระที่นั่งดุสิต จากพระที่นั่ง ดุสิต ไปหน้า วัดพระเชตุพน	เต็มยศ จักรี หรือข้าง เผือก
	๑๓.๕๐ น.	สดับปกรณ์ที่พระเมรุมาศ ๒๐	พระเมรุมาศ	
	๑๔.๐๐ น.	แห่เชิญพระบรมศพ	พลับพลา	
	๑๖.๓๐ น.	เทวสถาน ๑ ถิ่น ศราทธพรต ๕๐ สดับปกรณ์ ถวายพระเพลิง	ทรงธรรม พระเมรุมาศ	เต็มยศ จักรี หรือ ข้างเผือก

คชนท ๑๖ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๕๒๓

วันที่	เวลา	รายการ	ที่	แต่งกาย
๓๐ มี.ค.	๘.๐๐ น.	<p>เก็บพระบรมอัฐิ</p> <p>สดับปกรณ์ ไตรแพรสามทาบสไตร เก็บพระบรมอัฐิ เลื่องพระสามทาบ สดับปกรณ์ ๓๐ เชิญพระบรมอัฐิและพระบรม ราชสรีรังคารเข้าพระบรมมหา ราชวัง</p>	<p>พระเมรุมาศ</p> <p>พลับพลา- ทรงธรรม</p> <p>จากพลับพลา- ทรงธรรม ไป พระที่นั่งดุสิต และ วัดพระ ศรีรัตน</p>	<p>เต็มยศ</p> <p>จุดจอม เกล้า</p> <p>เต็มยศ</p> <p>จุดจอม เกล้า</p>
๓๐ มี.ค.	๑๖.๐๐ น.	<p>พระราชกุศลพระบรมอัฐิ</p> <p>สดับมนต์ พระ ๓๐ เทศน์ ๑ กัณฑ์ สดับปกรณ์</p>	<p>พระที่นั่งดุสิต</p>	<p>เต็มยศ</p> <p>จักรีหรือ ช้างเผือก</p>
๓๐ มี.ค.	๑๗.๓๐ น.	<p>เลื่องพระ ๓๐ เทศน์ ๑ กัณฑ์ สดับปกรณ์ ๒๐๐</p>	<p>พระที่นั่งดุสิต</p>	<p>เต็มยศ</p> <p>ช้าง เผือก</p>
๓๑ มี.ค.	๑๓.๓๐ น.	<p>เชิญพระบรมอัฐิขึ้นประดิษฐาน บนพระวิมาน</p>	<p>พระที่นั่งจักรี</p>	<p>เต็มยศ</p> <p>ช้าง เผือก</p>
๓๑ มี.ค.	๑๖.๓๐ น.	<p>บรรจุพระบรมราชสรีรังคาร เชิญพระบรมราชสรีรังคารไปบรรจุ สดับปกรณ์ ไตร ๓๐</p>	<p>พุทธบัลลังก์ พระศรีสาธอมณี พระวิหารวัด สุทัศน์</p>	<p>เต็มยศ</p> <p>มงกุฎไทย</p>

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๒๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๘๓

ที่ ๔/๒๔๘๓

กำหนดการ

ถวายพระเพลิงพระบรมศพ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

สยามินทราธิราช

ณ พระเมรุมาศท้องสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๔๘๓

นายกรัฐมนตรี ในตำแหน่งบังคับบัญชาสำนักพระราชวัง รับ
พระบัญชาพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ผู้สำเร็จ
ราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตั้งว่า
สมควรแก่เดชาที่จะประกอบพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระ
พระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันท-
มหิดลได้แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งพระเมรุมาศ
ณ ท้องสนามหลวงเป็นหอถวายพระเพลิงตามราชประเพณี และ
กำหนดการอื่น ๆ ตลอดจนบรรจุพระบรมราชสรีรางคารณ คัมภีร์
ราชการต่อไป

วันที่ ๒๘ มีนาคม เจ้าพนักงานจัดเตรียมการที่พระที่นั่งดุสิต
มหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง ได้พร้อมสรรพ

ตอนที่ ๓๖ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๓

งานพระราชพิธีออกพระเมรุ

เวลา ๑๗ นาฬิกา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน
ด้วยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน มายังพระ
บรมมหาราชวัง เสด็จฯ ขึ้นสู่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ทรงจุ
รูปรูปเขียนเครื่องนมัสการพระสัมพุทธพรโรณาภัสร์ อันประดิษ
ฐานบนพระราชบัลลังก์ภายใต้พอบูธงมหาเสด็จคัตถ์ ทรงจุรูปร
ูปเขียนเครื่องราชสักการะถวายบังคมพระบรมศพ และทรงจุรูปรูปเขียน
เครื่องทรงขรรคม สมเด็จพระราชาคณะถวายศีล และถวายพระ
ธรรมเทศนาถกณัฏฐ์ ๓ จบแล้ว พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์พร้อม ๓๐ รูป
สวดศราทธพรตคาถาแล้ว ทรงประเคนจุฬัจฉัยไทยขรรคมบูชา
ถกณัฏฐ์เทศน์ แล้วทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ทั้งนั้นดับบิภรณ์ ถวาย
อนุโมทนา ถวายพระพรดา ทรงจุรูปรูปเขียนที่พระแท่นพระสวด
พระอภิธรรมแล้ว เสด็จพระราชดำเนินกลับ

เชิญพระบรมศพ

วันที่ ๒๘ มีนาคม เวลา ๘ นาฬิกา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินด้วยรถยนต์พระที่นั่งมายังพระที่นั่งดุสิตมหา
ปราสาท ทรงจุรูปรูปเขียนเครื่องนมัสการพระสัมพุทธพรโรณาภัสร์

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ มีนาคม ๒๔๘๓

และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นพระบรมศัพท์ แด่ทรงทอดผ้าไตร
 พระสงฆ์ ๓๐ รูปตั้งที่พระที่นั่งเสด็จถวายอนุโมทนา ต่อเสวยพระพรดา
 เจ้าพนักงานเปิดของพระของประกอบพระ โทศออกถวายตามคฤ
 พระโทศ นายทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ จ.ป.ร. เชิญพระโทศ
 พระบรมศัพท์จากพระที่นั่งแว่นฟ้าทอง ออกพระทวารด้านตะวันตก
 ๖. ตั้งจากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ไปประดิษฐานเหนือพระยาน
 มาศ ๓ คัน ซึ่งทหารเรือเป็นผู้ห้าม ประกอบพระของทองใหญ่
 แด้ว กองกั้นด้วยพมพมภูมมาหาเศวตฉัตรที่หน้าประตูกำแพงแก้ว
 ด้านตะวันตก เมื่อเชิญพระบรมศัพท์จากพระมหาปราสาทลงมา
 พระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินตาม ขณะนั้นชาวประโคนจะได้
 ประโคมมะโหระทึก สังข์ แครก กลองชะนะ จนกว่าจะได้ประกอบ
 พระของแด่เสด็จตั้งหีบประโคม

ประกอบพระของทองใหญ่แด้ว เจ้าพนักงานภูษามาดำรง
 ประคองพระ โทศหน้าและหลัง ต่อเสด็จพระอภัยมณีทรงเสด็จยก
 ขานพระอภิธรรมบทพระบรมศัพท์ ตั้งพระบอหมพมภูมมาหาเศวต
 ๘. ดำรงจุดดวง มหาดเล็ก นายทหารบก นายทหารเรือ และนาย
 ทหารอากาศ เป็นผู้แห่พร้อมด้วยพระอภิธรรมด้วย มะโหระทึก
 สังข์ แครก กลองชะนะ คู่เคียงในเครื่องบรมอิสริยาภรณ์

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

พร้อมสรรพ เคลื่อนกระบวนออกจากพระบรมมหาราชวังทางประตู
 ศิวินทร ประตูเทวาทิรมย์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราช
 ดำเนินตามพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ กระบวนพระบรมศพ
 ยাত্রาไปตามถนนมหาธาตุ ถนนพระเชตุพน ถนนสนามไชย
 ประทับพระยานมาศทรงพระบรมศพเพียงเกรินพระมหาพิชัยราชรถ
 หน้าวัดพระเชตุพน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นประทับพับพลา
 ยักรพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ เจ้าพนักงานภูษามาตาเชิญ
 พระธองเลื่อนจากพระยานมาศสู่เกรินบันไดนาคแล้ว สมเด็จพระ
 เจ้าอยู่หัวทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ ๒๐ รูปดับปลกรรม แล้ว
 เจ้าพนักงานจะได้อ่านเกรินขึ้นพระมหาพิชัยราชรถ เชิญพระธอง
 พระบรมศพเลื่อนเข้าสู่บุษบก ตั้งกระบวนแห่ไปสู่พระเมรุมาศทอง
 งามหลวง กระบวนหน้าทวารบาล กระบวนพระบรมราชอิสริยยศ
 จัดเป็น ๔ สาย มีขง ๓ ขายนักรวด มะโหรทึก นายทหารบาล นาย
 ทหารเรือ นายทหารอากาศ มหาเด็ก ตำรวจหลวง เป็นคู่แห่
 ราชรถสมเด็จพระสังฆราชอ่านพระอภิธรรมสำหรับพระมหาพิชัยราชรถ
 ทรงพระบรมศพ มีทหารบาล ทหารเรือ และทหารอากาศ
 นุชกร ข้าราชการผู้ใหญ่เป็นคู่เคียงพร้อมด้วยพระอภิธรรมด้วย
 เครื่องดนตรี ดั้ง ด้วง กลองชนะ เครื่องบรมราชอิสริยยศราชูปโภค

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

และนาถิณตามเดิมตามราชประเพณี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
ทรงราชดำเนินตามพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ นายกรัฐมนตรี
ประธานองคมนตรี ประธานสภาผู้แทน ทูตผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศ
ประจำ รัฐมนตรี สมาชิกองคมนตรี สมาชิกสภาผู้แทน กับข้าทูล
ละอองธุลีพระบาทชั้นผู้ใหญ่ฝ่ายทหาร พลเรือน และตำรวจ ทหาร
มหาดเล็กชั้นสูง ทหารเรือ ทหารอากาศ เป็นกระบวนหลัง

อนึ่ง ทหารชั้นใหญ่จะได้อำนาจบัญชาที่ถวายเคารพหน้าทูลละ ๓ นึก
เมื่อเคลื่อนกระบวนจากพระบรมมหาราชวัง จนพระบรมศพขึ้น
พระมหาพิชัยราชรถคราวหนึ่ง และตั้งแต่เคลื่อนพระมหาพิชัย
ราชรถจนถึงพระบรมศพขึ้นประดิษฐานยัง พระจิตกาธานบนพระ
เมรุมาศแล้ว อีกคราวหนึ่ง

ส่วนพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายในจะได้เสด็จไปประทับคอยถวาย
สักการะพระบรมศพที่ประทับหน้าพระที่นั่งสุทไธสวรรยปราสาท เมื่อ
สิ้นกระบวนแล้วเสด็จเข้าประตูเทวาพิทักษ์ ออกประตูวิเศษ
ไชยศรีไปประทับที่พลับพลาทรงธรรมห้องสนามหลวง

กองทหารกระบวนหน้าแห่เชิญพระบรมศพยাত্রาไปตามถนน
สนามไชย ถนนราชดำเนินโดยถนนพระจันทร์ ไปหยุดตั้งแถว
ในสนามหน้าพระเมรุมาศด้านตะวันออกตามระเบียบ กระบวน

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๑๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตามถนนพระจันทร์ เทียบพระ
มหาพิชัยราชรถตรงประตูราชวังพระเมรุมาศด้านเหนือ ดมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยพระบรมวงศ์เสด็จประทับในพลับพลา
ยอกถนนพระจันทร์ ชาวต่างประเทศทั้งข้าราชการที่ตามมาใน
กระบวนพักทักเฝ้าฯ ที่พลับพลาทรงธรรมในราชวังพระเมรุมาศ
เจ้าพนักงานเชิญพระดองพระบรมศพเดือนตจจากเกรินธุ์ราชรถ
บันใหญ่ มีทหารบันใหญ่คู่ศรีราชรถเชิญพระบรมศพเข้าเวียน
พระเมรุมาศโดยกระบวนพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ดมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระบรมวงศ์ตามพระ
บรมศพเวียนพระเมรุมาศโดยอุตราวัฏฏ์ครบ ๓ รอบแล้ว เสด็จ
ขึ้นประทับพลับพลาทรงธรรม เจ้าพนักงานเทียบราชรถบันใหญ่
ขึ้นบันไคนาคพระเมรุมาศด้านเหนือ เจ้าพนักงานภูษามาตาเดือน
พระดองสู่เกริน เชิญพระบรมศพขึ้นพระเมรุมาศ ครั้นถึงที่เสด็จ
พระวิสุทธิฯ เชิญพระบรมศพขึ้นประดิษฐานบนพระจิตกาธานยอด
พระมหาเศวตฉัตรดอกไม้งด ประกอบพระโองสัจจันท์ มงเด็ล
ด้วยฉัตรดอกไม้งด ๕ มุมแล้ว เปิดพระวิสุทธิฯ ดมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินขึ้นพระเมรุมาศทางบันไคตะวันตก ทรง
จุศุขุเทียบเครื่องราชด็กการกราบถวายบังคมพระบรมศพ แล้ว

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

เด็กลงทางเดิม ขึ้นพลับพลาทรงธรรมไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง
เด็กลงพระราชดำเนิน

ต่อไปนี้ พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายใน
จะได้กราบถวายบังคมพระบรมศพ

ระหว่างที่พระบรมศพประดิษฐานที่พระเมรุมาศ พระสงฆ์จะ
ได้สดพระอภิธรรมประจำ ๔ ชั่วโมง ทั้งกลางวันกลางคืน จนกว่า
จะได้เชิญพระบรมอัฐิกลับ และมีเครื่องประโคมมะโหระทึก
สังข์แตร กลองชนะ กับมีพาทย์ประโคมยามตามเวลา

ถวายพระเพลิง

เวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๐ นาที สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระ
ราชดำเนินด้วยรถยนต์พระที่นั่งมายังพลับพลาทรงธรรมเด็กลง
ราชดำเนินขึ้นพระเมรุมาศทางบันไดตะวันตก ทรงจุดธูปเทียนเครื่อง
ราชดัดการถวายบังคมพระบรมศพ แล้วเสด็จไปประทับพลับพลา
ทรงธรรม ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรม สมเด็จพระสังฆราช
ถวายพระธรรมเทศน์ภาคที่ ๑ จบแล้ว พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์
๕๐ รูปสวดคัมภีร์พุทธศาสนา แล้วทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ทรง
สมณศักดิ์ ๕๐ รูปประเคนธูปเทียนไทยธรรมกัณฑ์เทศน์ พระสงฆ์
ถวายอนุโมทนา เสด็จพระราชดำเนินจากพลับพลาทรงธรรม ขึ้น

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๘๓

ผู้พระเมรุมาศทางบันไดตะวันตก ทรงวางเครื่องราชสักการะธรรมา
พระบรมศพ ทหารเป็นเศวตฉัตรด้วยญานนพอนคณินภาพ ครั้นแล้ว
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจรดขลุ่ยเข้ยนถวายพระเพลิง พระบรมศพ.
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พนังงานพระโคม
มะโหระทึก ดังขลุ่ย แตร กลองชนะและมโหรีพาทย์ ทหารบก ทหารเรือ
และทหารอากาศกระพำฉันทยาอุช แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญ
พระบารมี ยิงปืนใหญ่และปืนเด็กพร้อมกันตามระเบียบของกระทรวง
กลาโหม แล้วเสด็จฯ ออกจากพระเมรุมาศ ประทับพันพดดาทรง
ธรรม พระบรมวงศานุวงศ์ นายกรัฐมนตรี ประธานวุฒิสภา
ประธานสภาผู้แทน ทูตผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศประจำ รัฐมนตรี
สมาชิกวุฒิสภาผู้สภาผู้แทน และข้าทูลละอองธุลีพระบาท ขัน
ถวายพระเพลิง สมควรแก่เวลา เสด็จพระราชดำเนินกลับ
พระที่นั่งและเจ้าพนักงานจะได้ถวายพระเพลิงพระบรมศพต่อไป

เก็บพระบรมอัฐิ

วันที่ ๓๐ มีนาคม เวลาเช้า เจ้าพนักงานฝ่ายพระสงฆ์ที่วัด
ประจำข้าง และเจ้าพนักงานภูษามาตรคัมพระเพลิงด้วยพระสุคนธ์
ประมอดญพระบรมอัฐิและพระบรมราชสังวรียงการถวายทรงคดมไฉ
และกางกั้นด้วยนพปฎลมหาเศวตฉัตร ดังเครื่องพระสุคนธ์และขัน

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

ตรงกับพระโกศทองดงยาประดับมณีรัตน สำหรับทรงพระบรม
อัฐิ และเครื่องนมัสการทองน้อยไว้พร้อมสรรพ

เวลา ๘ นาฬิกา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน
ด้วยรถยนต์พระที่นั่งมายังพลับพลาทรงธรรม เสด็จขึ้นสู่พระเมรุ
มาศทางบันไดตะวันตก ทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะถวาย
นมัสการพระบรมอัฐิ และทรงพระบรมอัฐิด้วยน้ำพระสุคนธ์ แล้ว
เจ้าพนักงานแจวและแปรพระบรมรูปถวายคลุมไว้ ทรงทอดไตร
แพรด้ามหูป พระสงฆ์ ๘ รูป สดับปกรณ์ เจ้าพนักงานเปิดคลุม
พระบรมอัฐิ ทรงเก็บพระบรมอัฐิถึงวันพระสุคนธ์ แล้วประ
มอญลงในพระโกศ เจ้าพนักงานภูษามาตาเชิญพระโกศพระบรม
อัฐิจากพระเมรุมาศ พนักงานภูษามาตาดอวยอย่างพระกต
ไปประดิษฐานยังบุษบกเหนือพระแท่นแว่นฟ้าของมณฑลพลับพลาทรง
ธรรม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินตามเจ้าพนักงาน
ประดิษฐานพระบรมอัฐิ แล้วทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะ
พระบรมอัฐิ ทรงประเคนภัตตาหารเครื่องสามหีบแก่พระสงฆ์
รูปที่สดับปกรณ์แล้วนั่ง สอนพระบรมราชดำริทางเศ เจ้าพนักงาน
งานจะได้ประมอญเชิญลงในพระมณฑปของประดิษฐานบนพานทอง
คลุมคาดปักไว้ในพระเมรุมาศ พระสงฆ์รับพระราชทานฉันแล้ว ถวาย

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

อนโมทนา ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์อีก ๓๐ รูปตั้งมีปกรณ์ได้รั้ง
แล้ว เจ้าพนักงานจะได้เชิญพระบรมอัฐิจากพลับพลาทรงธรรม
ขึ้นประดิษฐานบนพระที่นั่งราชเสนทรยาน ทหารเรือทาม เจริญพระ
ระบอบพระบรมราชสังริการจากพระเมรุมาศประดิษฐานบนพระ
ที่นั่งราชเสนทรยานน้อย ทหารเรือทาม ตั้งกระบวนพระบรมราชอิส
ริยยศ ๕ สาย ให้เชิญพระบรมอัฐิจากหน้าพลับพลาทรงธรรม

• ดมเค็จ พระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำเนินตามพร้อมด้วย พระบรม
วงศานุวงศ์ กระบวนออกประตูราชวังพระเมรุมาศดำเนินเหนือ เสด็จ
ขวาไปตามถนนพระจันทร์ เสด็จถนนราชดำเนินใน ถนนหน้าพระ
ลาน เข้าสู่พระบรมมหาราชวังทางประตูพิเศษไชยศรี ไปตาม
• ถนนจักรวรรดิ กระบวนพระบรมราชสังริการแยกไปประทับ
เทียบพลับพลาเปิดองครักษ์ หลังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เจ้าพนักงาน
งานภาษามาตราเชิญพระระบอบพระบรมราชสังริการขึ้นพระราชยาน
พนักงานภาษามาตราถวายอยู่หน้าพระกตึก ~~เข้าวัดพระศรีรัตนศาสดา~~
รวม ไปประดิษฐานพักไว้ในพระศรีรัตนเจดีย์ กระบวนพระบรม
อัฐิจริงไปเข้าประตูพิมานไชยศรี เสด็จขวาถนนอมรวิถ์ เสด็จไป
เทียบพระที่นั่งราชเสนทรยานยังเทียบพระที่นั่งอาภรณ์พิโมกข์ปราสาท
เจ้าพนักงานภาษามาตราเชิญพระโกศพระบรมอัฐิจำไปประดิษฐาน

ตอนที่ ๓๖ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

ยังมีชุกเห็นชื่อพระที่นั่งแว่นฟ้าของ ในพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท
ตะวันออก ตั้งแต่เจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท
ทรงจุฑาเทียนถวายหม้อถองพระสัมพุทธพรโรจนาศี และเครื่อง
ราชสักการะถวายบังคมพระบรมอัฐิแล้ว เสด็จพระราชดำเนินกลับ

การพระราชกศดพระบรมอัฐิ

วันที่ ๓๓ มีนาคม เวลาเช้า เจ้าพนักงานภูษามาดาจะ ได้เชิญ
พระโกศพระบรมอัฐิสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก พระบาท
สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า
นภาลัย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระ
ปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมอัฐิสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี
สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี สมเด็จพระเทพศิรินทราบรม
ราชินี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชินี และพระอัฐิ
สมเด็จพระราชบิดา ไปประดิษฐานยังพระแท่นเศวตฉัตร ณ พระ
ที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

เวลา ๓๖ นาที ๓๐ นาที สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราช
ดำเนินด้วยรถยนต์พระที่นั่งมายังพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ทรง

ตอนที่ ๑๖ เดือน ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒ มีนาคม ๒๕๒๓

จุฑาเทียมนครของหมัดการพระศรีรัตนตรัย และเครื่องราชสักการะ
 กราบถวายบังคม พระบรมอัฐิ และพระอัฐิ สมเด็จพระบรมราช
 บรมพลาวี และพระบรมอัฐิ สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาท
 สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐม ๓๐ รูป สวดพระ
 พุทธมนต์ จบแล้ว ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์สดับปกรณ์ ถวาย
 อนุโมทนา ถวายพระพรดา ทรงจุฑาเทียมนครของทรงธรรม สมเด็จพระ
 พระราชาคณะถวายพระธรรมเทศนาถันที่ ๑ จบ พระสงฆ์ ๕ รูป
 รับอนุโมทนา ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมกัณฑ์เทศน์ และทรง
 ทอดผ้าไตร พระสงฆ์ทังนั้นสดับปกรณ์ ถวายอนุโมทนา ถวาย
 พระพรดา แล้วทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์อีก ๓๓ รูป สดับปกรณ์
 พระบรมอัฐิ และพระอัฐิ สมเด็จพระบรมราชบรมพลาวี แล้ว
 ถวายอนุโมทนา ถวายพระพรดา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอภัยเจ้าพระราชา
 ดำเนินกตัม

วันที่ ๓ เมษายน เวลา ๑๐ นาฬิกา ๓๐ นาที สมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัวอภัยเจ้าพระราชาดำเนินด้วยรถยกแลพระที่นั่งมายังพระที่นั่งดุสิต
 มหาปราสาท ทรงจุฑาเทียมนครของหมัดการพระศรีรัตนตรัยและ
 เครื่องราชสักการะถวายบังคม พระบรมอัฐิ พระสงฆ์ถวายพรพระ
 จบแล้วทรงประเคนภัตตาหาร พระสงฆ์รับพระราชทานฉันเสร็จแล้ว

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๑๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ มีนาคม ๒๔๗๓

ทรงพระเคนจตุบัจจัยไทยธรรม พระสังฆคณาจารย์ โฆทนา ถวาย
พระพรดา ทรงจตุบัจจัยไทยธรรม สมเด็จพระราชาคณะ
ภิกษุสงฆ์พระธรรมเทศนาภิธาน ๑ จบแล้ว พระ & รูป รมิโฆทนา
ทรงพระเคนจตุบัจจัยไทยธรรมภิธานเทศน์ และทรงทอดผ้าไตร
พระสังฆคณาจารย์ โฆทนา ถวายพระพรดา แล้ว
ทรงทอดผ้า พระสังฆคณาจารย์รายร้อยอีก ๒๐๐ รูป

เชิญพระบรมอัฐิ ขึ้นประดิษฐาน

เมื่อได้รับทราบพระราชกฤษฎีกาแล้ว จะได้ตั้งกรมพระบรมราช
อัฐิประดิษฐานพระบรมอัฐิ เทียบพระที่นั่งราชนทรยานซึ่งมี
ทหารเรือหามไว้ที่เทียบพระที่นั่งอาภรณ์พิโมกข์ปราสาท ตำรวจ
หลวง มหาดเล็ก เมินคู่แท้ & ด้าย พร้อมด้วยเครื่องตั้งพระทก
ตั้งขึ้น แตร กดองชนะคู่เคียงและเชิญเครื่องตาม
ถึงเวลา ๑๓ นาฬิกา ๓๐ นาที เจ้าพนักงานภูษามาตาเชิญ
พระ โศกพระบรมอัฐิ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันท
มหิดลเจ้านายพระโอรสธาดาแห่งราชวงศ์จักรี ออกทางพระทวารมูขุด
ออกไปทางศาลาตั้งเทียบพระที่นั่งอาภรณ์พิโมกข์ปราสาท เชิญขึ้น
ประดิษฐานบนพระที่นั่งราชนทรยาน ยাত্রาภรณ์มูขุดไปยังพระ
ที่นั่งจักรีมหาปราสาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอภัยเจ้าพระราชาคณะตาม

ตอนที่ ๑๖ เดิม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๕๑๓

พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ เมื่อถึงแล้วเทียบพระราชนครยาน
ยังเทียบพระที่นั่งจักรีมหาปราสาททรงบันไดตะวันออก เจ้าพนักงาน
เชิญพระโกศพระบรมอัฐิขึ้นพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ไปประดิษฐาน
ยังพระวิมานชั้นบน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน
ตามพระบรมอัฐิ พร้อมด้วยพระบรมราชวงศ์ เมื่อประดิษฐาน
พระโกศพระบรมอัฐิเรียบร้อยแล้ว ทรงเครื่องราชดัดการถวายบังคม
แด่พระบรมราชวงศ์ที่ตามเสด็จกราบถวายบังคมค้อยไป สมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินกลับ เป็นเสร็จการ

บรรพพระบรมราชพิธีวางศาร

วันที่ ๕ เมษายน เจ้าพนักงานจะได้เตรียมการ ณ ที่บรรพ
พระบรมราชพิธีวางศารได้พร้อมเสร็จ

เวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๐ นาที เจ้าพนักงานภูษามาตาเชิญพระ
ละอับพระบรมราชพิธีวางศาร ซึ่งประดิษฐานบนพานทองมีตา
ดงมี ออกจากพระศรีรัตนเจดีย์ขึ้นพระราชยาน พนักงานภูษา
มาตาดถวายอย่างานพระกอดต เชิญออกประตูพระระเบียงหลังวัด
พระศรีรัตนศาสดาราม ขึ้นประดิษฐานบนรถยนต์พระที่นั่ง มี
ทหารม้าหน้า ยาคีรภาพระบวณออกประตูคูเข้ไชยศรี

ตอนที่ ๓๖ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอภัยเจ้าพระยาฯ ดำเนินด้วยรถยนต์พระที่นั่ง
 ทรงรถทรงพระบรมราชสรีรังคาร ออกประตูพิเศษไชยศรี ไปตาม
 ถนนหน้าพระลาน ถนนสนามไชย ถนนบำรุงเมือง หยุดที่หน้าวัด
 ดุสิตนเทพราราม เจ้าพนักงานภูษามาตาเชิญพระระอบพระ
 บรมราชสรีรังคารลงจากรถยนต์พระที่นั่ง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 อภัยเจ้าพระยาฯ ดำเนินตามชั้นสู่พระวิหาร ประดิษฐานพระระอบพระ
 บรมราชสรีรังคารพักได้เห็นชั้นหมู่ทองด้ายดัก สมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัวทรงจุกุรูปเทียนเครื่องนมัสการพระศรีดงายมณี ทรงจุกุรูป
 เทียนเครื่องราชการถวายบังคมพระบรมราชสรีรังคาร แล้วทรง
 ทอดผ้าไตรพระสงฆ์ ๓๐ รูป สดับปกรณ์ ถวายอนุโมทนา เสร็จแล้ว
 เจ้าพนักงานเชิญพระบรมราชสรีรังคารจากพระระอบลงบรรจุในหีบ
 ศึกา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับหีบคณิกหีบแล้ว เจ้าพนักงาน
 เกิดอนหีบพระบรมราชสรีรังคารเข้าสู่พระพุทธรูปมัตตังก์ พระศรี
 ดงายมณี พนักงานประโคมมะโหระทึก ดังขึ้นแล้ว กตองระนะ
 ทำการของเกียรติยศกระทำด้วยอาวุธ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญ
 พระบารมี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุกุรูปเทียนท้ายที่นั่ง พระ
 ราชทานหีบหาคเด็กหลวงไปบูชาพระพุทธรูปโลกเชษฐในพระอุโบสถ
 แล้วอภัยเจ้าพระยาฯ ดำเนินกลับ

ตอนที่ ๓๖ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

การแต่งกาย

วันที่ ๒๗ มีนาคม การพระราชกฤษฎีกาออกพระเมรุมาศ

แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ใต้ทนต์ ประดับราชอิสริยาภรณ์ดอม
สายสะพายราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย

วันที่ ๒๘ มีนาคม เชิญพระบรมศพ ถวายพระเพลิง

แต่งกายเครื่องแบบเต็มยศ ใต้ทนต์ พระบรมราชวงศ์ทรงดอม
สายสะพายชาติศิวราชอิสริยาภรณ์มหาจักรี ถัดนั้นดอมสายสะพาย
ราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก

วันที่ ๓๐ มีนาคม เก็บพระบรมอัฐิ

แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ใต้ทนต์ ประดับราชอิสริยาภรณ์ดอม
สายสะพายราชอิสริยาภรณ์เจ้าจอมเกล้า

วันที่ ๓๑ มีนาคม ส่งคัมภีร์การพระราชกฤษฎีกาพระบรมอัฐิ

แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ประดับราชอิสริยาภรณ์ พระบรม
ราชวงศ์ทรงดอมสายสะพายชาติศิวราชอิสริยาภรณ์มหาจักรี ถัดนั้น
ดอมสายสะพายราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

วันที่ ๓ เมษายน เจ้าเตียงพระ

แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ประดับราชอิสริยาภรณ์ ต่อมด้วย
พระพวยราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก

วันที่ ๔ เมษายน บรรดาพระบรมราชอิสริยาภรณ์

แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ประดับราชอิสริยาภรณ์ ต่อมด้วย
พระพวยราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย

ตำแหน่งเจ้า

ท้าวทองศรีค้ำมหาปราสาท

วันที่ ๒๗ มีนาคม การพระราชกฤษฎีกาออกพระเมรุมาศ

วันที่ ๓๓ มีนาคม และ
๑ เมษายน) การพระราชกฤษฎีกาพระบรมอัฐิ

พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายหน้า ขึ้นเผ้าฯ บน
พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาทมุงเหนือ ชักตะบันออก
เหนือนอกนั้นเผ้าฯ ที่กระโจมผ้าหน้าพระที่นั่ง

พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายใน เผ้าฯ บนพระ
ที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาทมุงใต้

ตอนที่ ๓๖ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๓

นายกรัฐมนตรี ประพนธ์ภูมิดงา ประธาน
สภาผู้แทน รัฐมนตรี ดมาธิกภูมิดงา ดมาธิก
สภาผู้แทน ขันเฝ้า ฯ มนุพระที่นั่งคฤดีตมหา
ปราสาทมธุระเหนือ แดงดง ชักตะวันตก

ทูตผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศประจำ ขัน
เฝ้า ฯ มนุพระที่นั่งคฤดีตมหาปราสาท มธุระเหนือ
แดงดง ชักตะวันตก

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ฝ่ายทหาร พลเรือน
ขันเฝ้า ฯ มนุพระที่นั่งคฤดีตมหาปราสาทมธุระเหนือ
ชักตะวันตก

เหลือจากนั้นเฝ้า ฯ ทกระโจมผ้าหน้าพระ
ที่นั่ง ข้างตูละของชุดพระบาทผ้าใน เฝ้า ฯ ทม
กระเด็นและคำดาเจียงพระที่นั่งราชกรณียดงา

วันที่ ๒๕ มีนาคม เชิญพระบรมศพไปตั้งเกรนหน้าวัดเสด็จ

พระบรมวงศานุวงศ์ ขันเฝ้า ฯ มนุพระที่นั่ง
คฤดีตมหาปราสาทมธุระเหนือ ชักตะวันตก เสด็จ
เชิญพระบรมศพทรงพระดำเนินตาม

คองท ๓๖ เดิม ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒ มีนาคม ๒๔๗๓

นายกรัฐมนตรี ประธานวุฒิสภา ประธาน
สภาผู้แทน รัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา สมาชิก
สภาผู้แทน ข้าราชการ บนพระที่นั่งดุสิตมหา
ปราสาทมุขเหนือ แดงกลาง เวลาเชย
พระบรมศพออกจากพระบรมมหาราชวังแล้ว
ไปคอยเข้ากระบวนตามพระบรมศพที่หน้าวัด
พระเชตุพน

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ฝ่ายทหาร พลเรือน
ข้าราชการ ข้าราชการ บนพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท
มุขเหนือ แดงตะวันออก

เหลือนั้นฝ่าย ทกระโจมหน้าพระที่นั่ง
เวลาเชยพระบรมศพออกจากพระบรมมหา
ราชวัง ไปคอยเข้ากระบวนที่หน้าวัดพระเชตุพน

พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายใน ข้าราชการ บน
พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทมุขใต้ ข้าราชการของ
ชุดพระบาทฝ่ายในฝ่าย ทกระบวนและศาลา
เคียงพระที่นั่งราชกรัณยสภา เวลาเชย
พระบรมศพออกจากพระบรมมหาราชวังแล้ว

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

ไปคอยเฝ้าฯ ถวายบังคมพระบรมศพที่ปรา
หน้าพระที่นั่งสุทไธสวรรยปราสาท แล้วไป
เฝ้าฯ ที่พลับพลาทรงธรรม ท้องสนามหลวง
ที่พลับพลาทรงธรรม

เจ้าหน้าที่จะได้เชิญให้เฝ้าฯ ดังนี้

พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าทูลละอองธุลี
พระบาทฝ่ายในชั้นผู้ใหญ่คอยเฝ้าฯ ที่พลับพลา
ทรงธรรมด้านใต้

เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ขึ้นประทับ
ณ พลับพลาทรงธรรมแล้ว ขึ้นเฝ้าฯ ตามลำดับ
ตั้งรับบรรดาศักดิ์นอกพระราชฐาน เฝ้าฯ ที่
ชั้นดพลับพลาทรงธรรมด้านใต้ตามลำดับ

ขณะที่พระบรมศพอยู่พระเมรุมาศ คณะ
รัฐมนตรี คณะผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศ
สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทน ข้าราชการ
ทหารพลเรือน ยืนเฝ้าฯ อยู่ที่หน้าพลับพลา
ทรงธรรมด้านเหนือ

ตอนที่ ๓๖ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๘๓

เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จประทับ ณ
พลับพลาทรงธรรมแล้วเฝ้าฯ ครั้ง

นายกรัฐมนตรี ประธานองคมนตรี ประธาน
สภาผู้แทน รัฐมนตรี อธิบดีองคมนตรี อธิบดี
สภาผู้แทน ขึ้นเฝ้าฯ บนพลับพลาทรงธรรมด้าน
เหนือแถวกลาง

ทูตผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศประจำ ขึ้น
เฝ้าฯ บนพลับพลาทรงธรรมด้านเหนือ แถว
ตะวันออก

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ฝ่ายทหาร พลเรือน
ขึ้นเฝ้าฯ บนพลับพลาทรงธรรมด้านเหนือ แถว
ตะวันตก

เพื่อขึ้นเฝ้าฯ ที่ชั้นถัดตามลำดับ

การบรรจุพระบรมราชโองการ

วันที่ ๕ เมษายน พระบรมวงศานุวงศ์เฝ้าฯ ในพระวิหารหลวงวัด
สุทัศนเทพวราราม นอกนั้นเฝ้าฯ ที่หน้าพระวิหาร
หลวงและศาลา

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๕๑๓

๕
ทางขึ้นตงถวายพระเพลิง

พระบรมวงศานุวงศ์ ฝ่ายหน้าฝ่ายใน -
นายกรัฐมนตรี ประธานวุฒิสภา }
ประธานสภาผู้แทน

๕
ขึ้นตงทางบันไดใต้
๕
ขึ้นทางบันไดเหนือ
ตงทางบันไดตะวันตก

ทุกผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศประจำ
รัฐมนตรี อดีตรัฐมนตรี อดีตรัฐสภาผู้แทน }
ข้าทูลละอองธุลีพระบาทฝ่ายหน้า
ข้าทูลละอองธุลีพระบาทฝ่ายใน

๕
ขึ้นทางบันไดเหนือ
ตงทางบันไดตะวันตก

บรรพชิต

๕
ขึ้นตงทางบันไดใต้
๕
ขึ้นทางบันไดเหนือ
ตงทางบันไดตะวันออก

สำนักพระราชวัง

๑๓ มีนาคม ๒๕๑๓

๓๒๗๕

ตอนที่ ๓๖ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มีนาคม ๒๔๗๓

วิจฺญะบวณเชิญฺย พระบรมศัพ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

๒๔๗๓

๕
บาท

พระบวณพระบรมราชโองการขังวิจฺญะบวณเชิญฺยพระบรมศัพ
จากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทไปยังพระมหาพิชัยราชรถ
หน้าวัดพระเชตุพน

ขง ๓ ชาย

มะโหระทึก

นายทหาร มก เรือ อากาศ เป็นคู่แท้

กุดของพระนครแดงดาบทอง

๓๖๐

กุดของพระนครเงิน

๒๐

๒๐๐

กุดของพระนครทอง

๒๐

๒๐๕

ลำ

๒

๕

จากกุดขง

๒

แดงฝรัง

๒๐

๕๗

แดงอน

๒๗

๕

ตั้ง

๕

๕๒

ตอนที่ ๑๒ เล่ม ๒๒ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

เครื่องสูงพระนำ หน้า	๗ ชั้น	๒
	๕ ชั้น	๖
บังแทรก		๕

พระแสงระหว่างเครื่อง หน้า

ดนมเชิญพิชัย

พระแสงขงพระนำ คนหาม

บังพระสุริย

พระกอด

พิศโมก

อินท เริญจามร

พรหม เริญจามร

คู่เคียงพระนำ (ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ)

เครื่องสูงพระนำ หัดง	๗ ชั้น	๒
	๕ ชั้น	๕
บังแทรก		๒

พระแสงระหว่างเครื่องขงพระนำ หัดง

คำรุดองเป็นคู่เห็ดคือนายทหาร ๒ ข้าง

ข้างละ ๑๐ คน

มหาดเล็กเป็นคู่เห็ดคือนายทหาร ๒ ข้าง

ข้างละ ๑๐ คน

ตอนที่ ๓๖ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

เครื่องตั้งหักทองของ	หน้า ๗ ชั้น ๒	}	๒๔
	๕ ชั้น ๑๒		
	บังแทรก ๓๐		

มหาดเล็กเชิญพระแสงระหวางเครื่องหน้า
พระยานมาศ ๓ คัน ทรงพระบรมศพ

บิณฑบาตเสวยพระสุคนธ์คั้นคาว ทหารเรือหา
คูเคียงพระบรมศพ (ปลดกระหวางและอริบดี
ชั้นด้ายระหวางกระหวางต่าง ๆ)

ราชองครักษ์เคียงพระบรมศพ ด้ายระหวาง

อินท ข้าราชการในพระองค์เชิญพุ่มต้นไม้เงิน	๗
พรหม ข้าราชการในพระองค์เชิญพุ่มต้นไม้ทอง	๗

ภูษามาตาประคอง	๒
พระกอด	๑
บังพระสุริย	๑
พัดใบก	๑

เครื่องตั้งหักทองของ	หลัง ๗ ชั้น	๕
	๕ ชั้น	๕
	บังแทรก	๖
	รวมด้าย	๕

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๖

มหาดเล็กเชิญพระแสงระหวางเครือของหลัง ๕

มหาดเล็กเชิญเครือองตาม ๑๗

นำถินตาม ๕

ม้าพระที่นั่งตาม ๕ ม้า คณสูง ๑๖

ตำรวจหอดวงนา ๒ ตำย ตำยตะ ๕

ขงชัยราชกระบทยทข

ขงชัยราชพาท

ตั้งเด็จพระเจ็ดยี่หวัดตั้งพระราชาเนนตาม

ภูษามารถถวายอย่งานพระกตค

ราชองครักษ์

มหาดเล็กตามตั้ง

พระบรมวงศานองห้ตาม

ข้าราชการในพระองค์

ทหารบกประเภท ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์เชิงตั้ง ๒ ข้าง ๆ ตะ

๒ ตำย

ทหารมหาดเล็กตามกระบวน

ตอนที่ ๓๖ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ มีนาคม ๒๔๗๓

หน้า
จอก ๒

กระบวนเชิญพระบรมศพ

จากหน้าวัดพระเชตุพน ไปสู่พระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง

กระบวนทหารนำ

๑. แตรวง
๒. กองบัญชาการแห่พระบรมศพ
๓. กองพันในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ๑
๔. กองพันทหารม้าที่ ๓ รักษาพระองค์ ๑
๕. กองพันในกรมรถรบ
๖. แตรวง
๗. กองพันในกรมตอสูรอากาศยาน
๘. กองพันทหารม้าที่ ๑๑
๙. กองพันนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ๑

กระบวนพระบรมราชอิสริยยศ

ธง ๓ ชาย

มะโหระทึก

นายทหาร ๒๒๐ ราย

กตของพระนางแดงตายทอง	๓๖๐			
กตของพระนางเงิน	๒๐	} ๒๐๐		
กตของพระนางทอง	๒๐			
คำปี่	๒			
คำกตของ	๒		๕	
แตงฝรั่ง	๒๐	} ๕๗		
แตงรอง	๒๗			
ตั้งชั			๕	๕๒
เครื่องตั้งพระหน้า	หน้า ๗ ชั้น	} ๒		
	๕ ชั้น		๖	๓๒
	บึงแทรก		๕	
มหาดเล็กเชิญพระแดงระหวางเครื่อง		หน้า	๓	
ดนมเชิญพริยคั			๓	
ราชรถพระหน้า คนอุคชกั			๕๐	
มหาดเล็กเชิญพระแดงรายคันคอง			๕	
พระกต		} ๓๓		
บงพระตุ้ย				
พัต โบก				
อินทว เริญจามร				
พรทม เริญจามร				๓๖

ตอนที่ ๓๖ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ มีนาคม ๒๔๙๓

คู่มือพนักงาน (ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ) ๓๖

เครื่องตั้งพระนำ หดง	๗ ชั้น	๒	}	๘
	๕ ชั้น	๔		
มั่งแทรก		๒		

มหาดเล็กเชิญพระแสงระหว่างเครื่อง หดง ๒

เครื่องตั้งหูกทองขวาง หดง	๗ ชั้น	๒	}	๒๔
	๕ ชั้น	๓๒		
มั่งแทรก		๓๐		

มหาดเล็กเชิญพระแสงระหว่างเครื่อง หน้า ๖

ตำรวจหลวงเป็นคู่หัดคู่นายทหาร ๒ ข้าง ข้างละ ๓๐ คน ๒๐

มหาดเล็กเป็นคู่หัดคู่นายทหาร ๒ ข้าง ข้างละ ๓๐ คน ๒๐

พระมหาพิชัยราชรถทรงพระบรมศพ พดทหารบก

พดทหารเรือและทหารอากาศ ๓๒๓ ๒ ฝ่าย ๒๐๐

ภูษามาดำประคอง		๒	}	๕
พระกต				
มั่งพระสุริย์				
พัต โบก				

มหาดเล็กเชิญพระแสงรายคันของ ๔

คอกที่ ๑๖ เดิม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มีนาคม ๒๔๗๓

คู่เคียงพระบรมศพ ปลัดกระทรวงและอธิบดี

ชั้นด้ายตะพายกระทรวงต่าง ๆ

ราชองครักษ์เคียงพระบรมศพ ด้ายตะ ๘

อินทร ข้าราชการในพระองค์เชิญพมต้นไม้เงิน ๘

พรหม ข้าราชการในพระองค์เชิญพมต้นไม้ทอง ๘

เครื่องสูงหัตถ์ของขบวน หลัง ๘ ชั้น ๒

& ชั้น ๘

บังแทรก ๖

ร่มด้าย ๔

มหาดเล็กเชิญพระแสงระหวางเครื่อง หลัง ๔

มหาดเล็กเชิญเครื่องตาม ๓๗

นาถวันตาม ๔

ม้าพระที่นั่งตาม ๔ ม้า คนจูง ๓๖

ตำรวจหอดวงน้ำ ๒ ด้าย ด้ายตะ ๔

ธงชัยราชกระบี่ยุทธ

ธงชัยครุฑพ่าห์

ต้มเต้าพระเจ้าอยู่หัวเต้าพระเจ้าแผ่นดินตาม

ภาษามาตาดถวายอย่างานพระกต

ราชองครักษ์